

**TAMPERE
FILM
FESTIVAL**
5. – 9. 3. 2025

TIEDOTE 18.2.2025
Julkaisuvapaa heti

Suomalainen mykkäelokuva *Vaihdokas* (1927) nähdään Tampereen tuomiokirkossa Tampereen elokuvajuhlien ohjelmistossa, musiikin elokuvaan improvisoi Tuomiokirkon urkuri Esa Toivola

Tampereen tuomiokirkko ja kirkon urkuri **Esa Toivola** ovat jälleen mukana Tampereen elokuvajuhlilla. Tänä vuonna Tuomiokirkossa nähdään kotimainen mykkäelokuva vuodelta 1927, **Teuvo Puron** ohjaama *Vaihdokas*. Elokuvanäytös alkaa perjantaina 7.3. kello 19 ja siihen on yleisöllä vapaa pääsy.

Selma Anttilan näytelmään perustuva *Vaihdokas* on perhedraama, jossa on vahva yhteiskunnallinen näkökulma. Elokuvassa keskeisessä roolissa on nainen, joka on joutunut luopumaan aviottomasta lapsestaan. Vuosia myöhemmin nainen palkkaa miehensä tehtaaseen nuoren miehen, jota epäilee omaksi pojakseen.

Tampereen elokuvajuhlien toiminnanjohtaja **Riina Mikkonen** kertoo, että *Vaihdokas* valikoitui Tampereen elokuvajuhlien ohjelmistoon elokuvallisten ansioittensa ja aiheensa vuoksi.

– *Vaihdokkaan* teemat, kuten turvaton kasvuympäristö, nuorten pahoinvointi, eriarvoisuus ja lopulta myös naisten oikeudet, ovat myös tässä päivässä ratkaisemattomia ongelmia, sanoo Mikkonen.

– Elokuvan lopussa todistetaan vauhdikkaiden käänteiden jälkeen anteeksiantoa ja armollisuutta, jota soisi todistavansa enemmän myös tänään.

Elokuvan kohtaukset on kuvattu Kuusankoskella, Helsingissä ja Tampereella. Elokuvan tehdas- ja koskinäkymät on kuvattu tehdasalueella Kuusankosken rannalla. Kuokuva koskimaisema ilmentää elokuvan henkilöiden tunnetilaa ja korostaa elokuvan dramaattisia käänteitä.

– *Vaihdokas* perustuu näytelmään, mutta on mielestäni elävästi siirretty valkokankaalle. Mykkäkaudelle ominaiseen tapaan näyttelemisen ovat asiankuuluvan ilmeikästä ja dramaattista, Riina Mikkonen luonnehtii.

Kirjailija Selma Anttila vaikutti Tampereella

Elokuva *Vaihdokas* perustuu samannimiseen **Selma Anttilan** (1867–1942) kirjoittamaan näytelmään. Näytelmä oli saanut ensi-iltansa Suomen Kansallisteatterissa vuonna 1912.

Orimattilassa syntynyt Anttila oli yhteiskunnallisesti suuntautunut kirjailija, joka vaikutti myös Tampereella. Anttila työskenteli Tampereen kansakoulun jatkokurssin johtajana 1894–1903, ja oli aktiivinen yhdistysten toiminnassa. Hän toimi Tampereen Naisyhdistyksen sihteerinä ja varapuheenjohtajana, ja perusti Tampereen ensimmäisen lastenseimen vuonna 1898. Seimi oli tarkoitettu lapsille, joiden äidit olivat palkkatyössä.

Aviottomien lasten kova kohtalo oli Anttilalle erityinen huolenaihe, ja hän laati lukuisia kirjoituksia lasten ja äitien aseman parantamiseksi.

Anttilan ensimmäinen teos, novellikokoelma *Kuvia työväen kaupungista* (1904), syntyi hänen asuessaan Tampereella. Anttila oli huolestunut työttömien ja työkyvyttömien asemasta, ja hän halusi kirjoittamalla havahduttaa ihmiset huomaamaan yhteiskunnallisia epäkohtia.

Anttila oli myös Tampereen Valkonauhayhdistyksen, Tampereen Näyttämöyhdistyksen ja Suomen Rauhanliiton perustajajäseniä. Hän sai valtion kirjallisuuspalkinnon vuosina 1923 ja 1939.

Ohjaajana suomalaisen elokuvan pioneeri Teuvo Puro, yksi pääosanesittäjistä nuori Ilmari Unho

Vaihdokkaan ohjaaja on yksi kotimaisen elokuvan pioneereista, Teuvo Puro (1884–1956). Puro ohjasi yhdessä kreivi **Louis Sparren** kanssa vuonna 1907 elokuvan *Salaviinanpolttajat*, joka oli ensimmäinen Suomessa tehty fiktiivinen elokuva. Puro myös perusti ensimmäisen suomalaisen vain näytelmäelokuvaan keskittyvän elokuvayhtiön.

Puro ohjasi elokuvaaurallaan kymmenen mykkäelokuvaa. Elokuva *Vaihdokas* oli hänen viimeinen elokuvaohjauksensa.

Vaihdokas-elokuvan tunnetuin nimi on yksi pääosanesittäjistä, tuolloin vasta 21-vuotias nuori näyttelijä **Ilmari Unho** (1906–1961). Hän on elokuvassa Oras, kiivasluonteinen konttoriapulainen, jota tehtaanjohtajan vaimo Anna epäilee omaksi aviottomaksi lapsekseen.

Unhosta tuli sittemmin yksi kotimaisen elokuvan suurimmista ohjaajanimistä. Hän ohjasi vuosina 1939–1953 Suomi-Filmissä kaikkiaan 26 elokuvaa.

Elokuvajuhlien kuudes kerta Tuomiokirkossa

Tampereen elokuvajuhlat ja Tampereen ev.lut. seurakunnat järjestävät mykkäelokuvien näytöksen Tuomiokirkossa nyt kuudennen kerran. Musiikin on jokaisessa esityksessä improvisoinut Tuomiokirkon urkuri Esa Toivola.

Tampereen elokuvajuhlien ensimmäinen esitys Tuomiokirkossa oli vuonna 2019, jolloin nähtiin **Minna Canthin** näytelmään perustuva mykkäelokuva *Murtovarkaus* (1926). Vuonna 2020 esitettiin **Victor Sjöströmin** ohjaama *Ajomies* (1921), vuonna 2022 **Carl Theodor**

Dreyerin *Jeanne d'Arcin kärsimys* (1928) ja vuonna 2023 nähtiin ukrainalainen mykkäklassikko, **Dziga Vertovin** ohjaama *Mies ja elokuvakamera* (1929). Viime vuonna Tuomiokirkossa esitettiin **Juho Kuosmasen** ohjaama lyhytelokuvien trilogia, *Romu-Mattila ja kaunis nainen* (2012), *Salaviinanpolttajat* (2017) ja *Kaukainen planeetta* (2023).

Tampereen elokuvajuhlat 5.–9.3.2025

tamperefilmfestival.fi

VAIHDOKAS (THE CHANGELING)

Urut: Esa Toivola

Pe 7.3.2025 kello 19

Vapaa pääsy

Kesto: 61 min

Ikäraja 7

Vaihdokas (The Changeling)

Suomi, 1927

Ohjaus: Teuvo Puro

Käsikirjoitus: Carl Fager, perustuu Selma Anttilan näytelmään Vaihdokas (1912)

Päärooleissa:

Sven Relander – konsuli August Lumiala, Ruuhkakosken tehtaan pääjohtaja

Helmi Lindelöf – Anna Lumiala, konsulin vaimo

Lilja Haltia – Silja Lumiala, konsulin tytär

Ilmari Unho – Oras, apulainen tehtaan konttorista

Hilja Jorma – Maria, lastenkodin johtajatar, "Mari-täti"

Birgit Hästesko – Orvokki, lastenkodin kasvatti

Elokuvan tekstitykset: suomi, ruotsi ja englanti

[Kuvia vuoden 2024 Tuomiokirkon näytöksestä ja still-kuva elokuvasta Vaihdokas](#)

Lisätiedot ja haastattelupyynnöt:

Riina Mikkonen

Toiminnanjohtaja, Tampereen elokuvajuhlat

riina.mikkonen@tamperefilmfestival.fi

p. +358 44 476 5203

Aino Hakala

Viestintäkoordinaattori, Tampereen elokuvajuhlat

aino.hakala@tamperefilmfestival.fi

p. +358 44 493 9991

Esa Toivola

Kanttori, Tampereen tuomiokirkon urkuri
esa.toivola@evl.fi, 040 804 8725

Lähde kirjailija Selma Anttilan elämänvaiheista: Sari Anttila: *Kirjailija Selma Anttila. Aikakautensa sydän ja omatunto* (2018)